

Onderbouwing BLk: van beloftes naar prestaties

Hans Hopster

Stakeholdermiddag DB, 17 Oktober 2013

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN **UR**

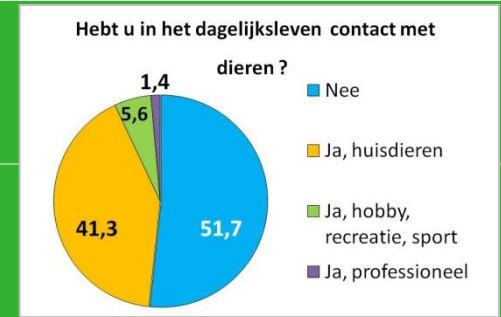
Opbouw presentatie

- Dierenwelzijn 2.0
- Systeemkenmerken en/of prestatie-indicatoren

Wensen van burgers

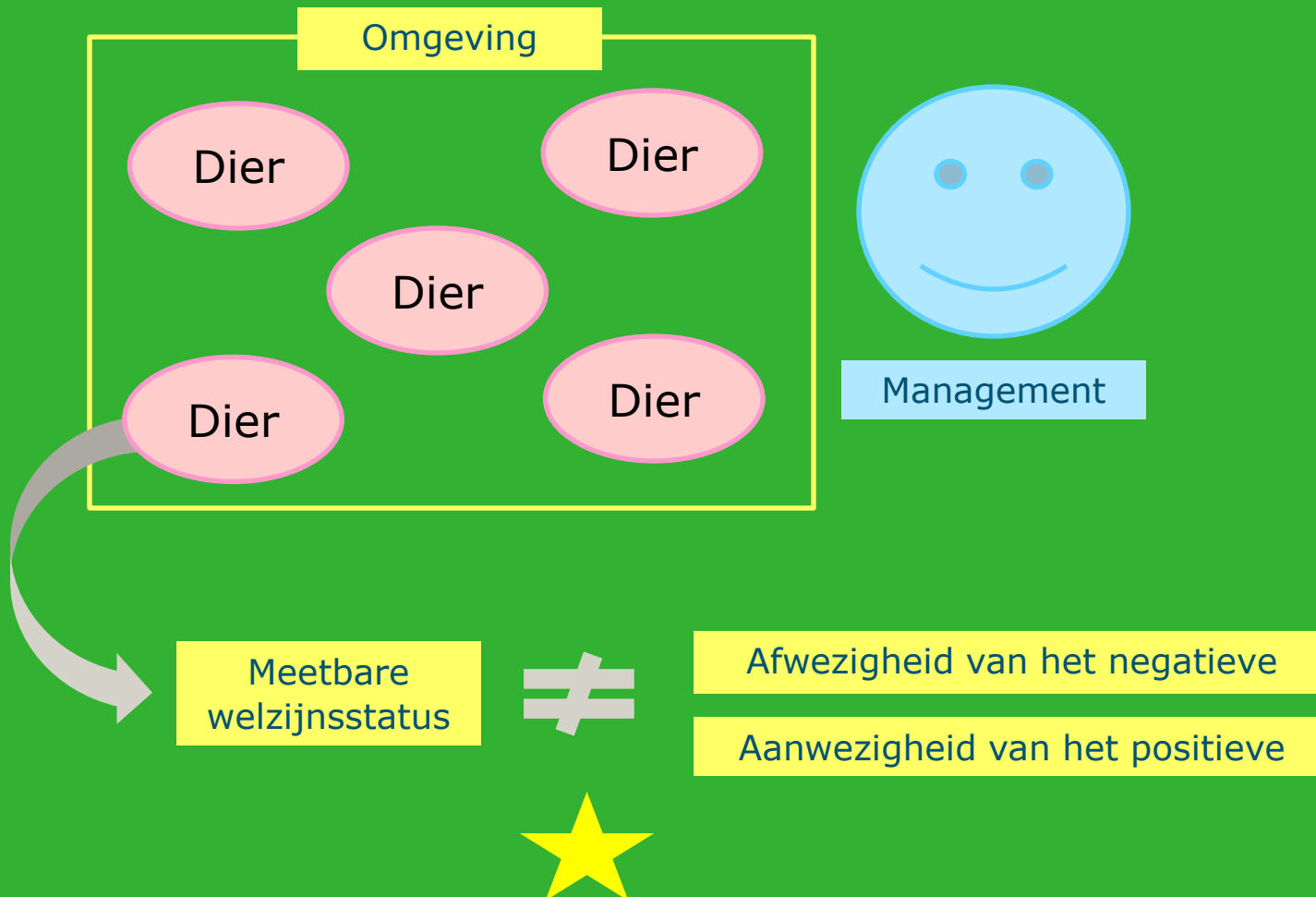
- Uitloop naar buiten voor dieren
 - Ruimte, daglicht en bewegingsvrijheid
 - Dieren moeten natuurlijk gedrag kunnen vertonen
 - Vrouwen, hoger opgeleiden en ouderen meest bezorgd
 - Mensen met kleine huisdieren lijken meer bezorgd
-
- Mensen met familiebanden in de veehouderij beoordelen de huidige praktijk positiever.

(Bron: V. Beekman et al., 2002. Diergericht ontwerpen: consumentenwensen rond dierenwelzijn)

Wensen van dieren

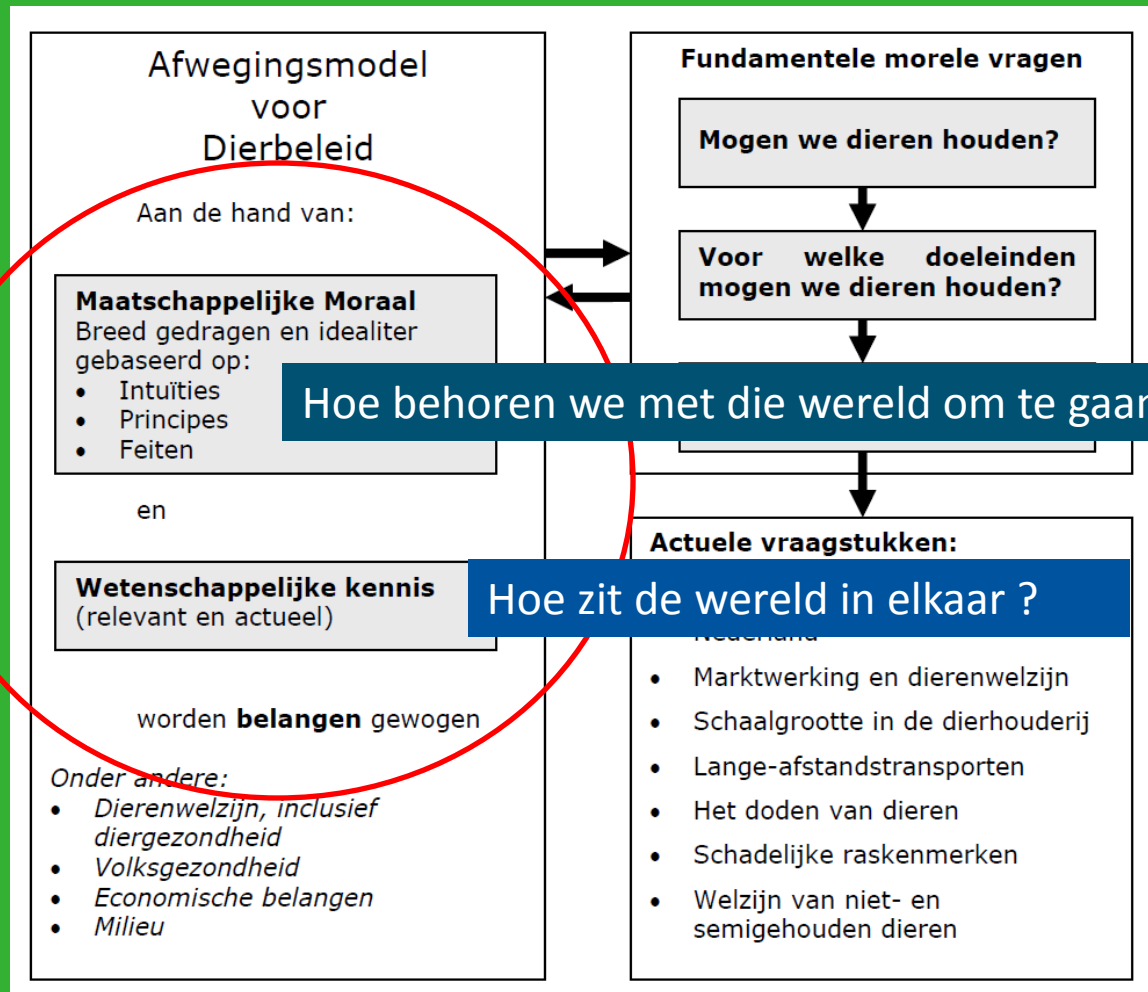
Onderdeel van waardenmozaïek

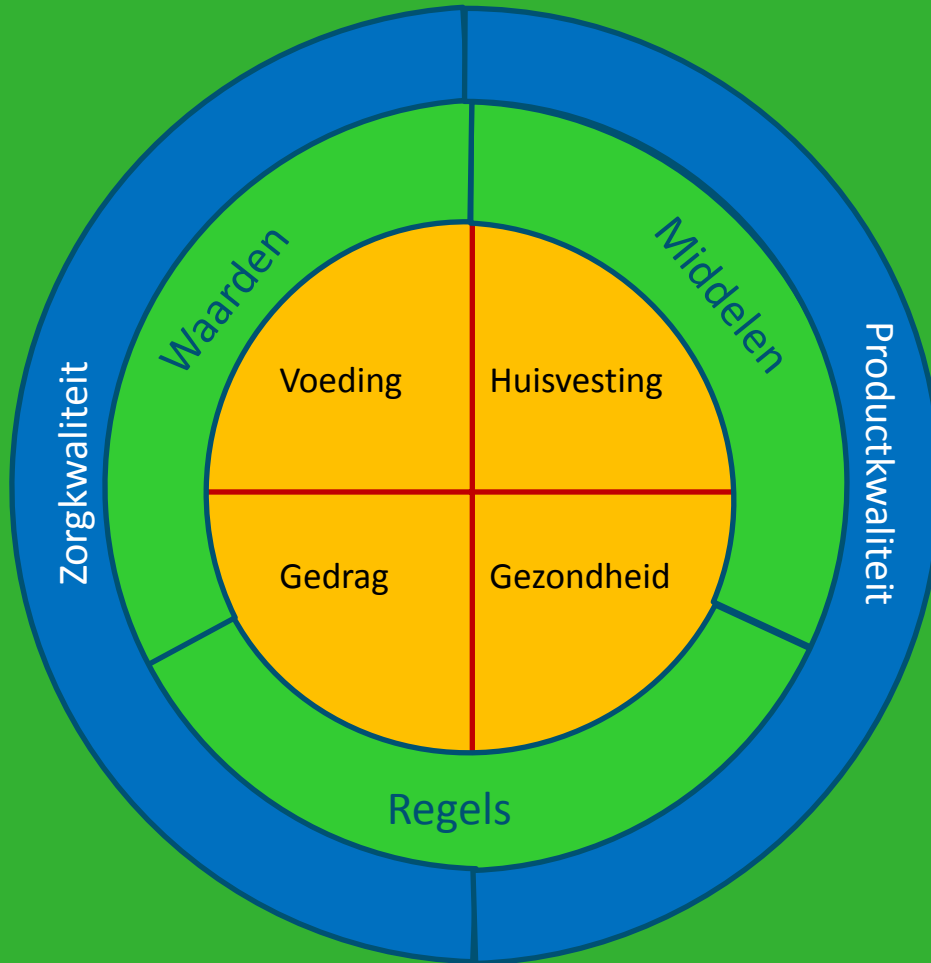
(Willemsen et al., 2009)

Feiten en waarden afwegen

Dierenwelzijn 2.0

DIERKENNIS

- **Goede voeding**
 - Eten, drinken
- **Goede huisvesting**
 - Rust, beweging, klimaat
- **Normaal gedrag**
 - Sociaal, soortspecifiek, mens-dier
- **Goede gezondheid**
 - Geen ziekte, verwonding of ongemak

MANAGEMENT

- **Waarden**
 - Economie, Voedselzekerheid, Milieu, Arbeidsomstandigheden
- **Middelen**
 - Kennis, kunde, budget, tijd
- **Regels**
 - Wetten, richtlijnen, standaarden

ATTITUDE

- **Productkwaliteit**
 - Klant, keten, productiemethode
- **Zorgkwaliteit**
 - Verantwoordelijkheid, passie

Dierkennis: voorbeeld

- Twee vormen: Gentle en Severe
- Omgericht fourageergedrag
- Bodemstrooisel tijdens opfok
- Bodemstrooisel
- Strooigraan
- Vezelrijk voer en nutriënten
- Stress bij ouderdieren?
- Genetische aanleg, coping style

22

H. J. BLOKHUIS AND J. W. VAN DER HAAR

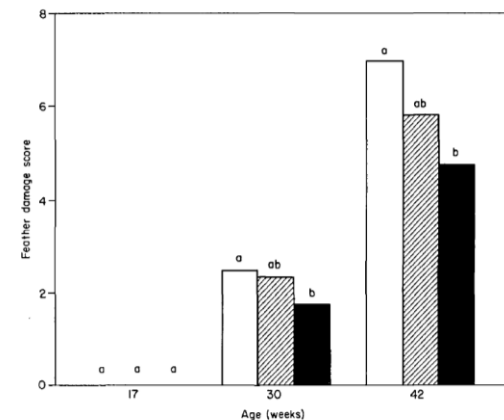

FIG.—Average feather damage scores for the different treatment groups in weeks 17, 30 and 42 on a scale from 0 to 81 (□, control; ▨, Straw; ■, Grain). Columns with different superscripts differ significantly ($P < 0.05$).

Meer of minder
verenpikken

BLk-voorschriften leghennen

Kort overzicht belangrijkste verschillen in welzijn tussen gangbare pluimveehouderij en pluimveehouderij met Beter Leven kenmerk van de Dierenbescherming met 1, 2 of 3 (Rondeel) sterren

Aspect	Gangbaar			 Rondeel
Ruimte binnen	9 hennen/m ²	9 hennen/m ² , afbouwend naar 7 hennen/m ²	9 hennen/m ²	6,7 hennen/m ²
Uitloop naar buiten	Nee	Overdekte uitloop	Ja	Ja, bosrand (semi overdekt) en overdekte uitloop met daglichtplaten
Afleidingsmateriaal	Nestkasten, 1/3 ingestrooid, mogelijkheid tot slijten snavel/nagels	250 cm ² ingestrooid per hen, nestkasten, dagelijks graan, maandelijks maagkiesel, stobalen/gasbetonblokken	250 cm ² ingestrooid per hen, nestkasten, dagelijks graan, maandelijks maagkiesel, stobalen/gasbetonblokken	250 cm ² ingestrooid per hen, nestkasten, dagelijks graan, maandelijks maagkiesel, stobalen/gasbetonblokken
Zitstokken	15 cm/hen	15 cm, minstens 10cm verhoogd. Geïntegreerde zitstokken max 7,5cm	15 cm, minstens 7,5cm verhoogd. Geïntegreerde zitstokken max 7,5cm	15cm zitstok, minstens 7,5cm verhoogd. Geïntegreerde zitstokken max 5cm
Licht	8 uur onafgebroken donker per 24 uur, voorafgegaan en gevolgd door schemer	Daglicht verplicht. 8 uur onafgebroken donker per 24 uur, vallend in de avond/nacht, voorafgegaan en gevolgd door schemer	Daglicht verplicht. 8 uur onafgebroken donker per 24 uur, vallend in de avond/nacht, voorafgegaan en gevolgd door schemer	Daglicht verplicht. 8 uur onafgebroken donker per 24 uur, vallend in de avond/nacht, voorafgegaan en gevolgd door schemer

Dierkennis: Volwaard kip

Aantal dieren/m²

Gangbaar	24
Volwaard	17
Biologisch	10

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

Onderbouwing - praktijkproef

 42 dgn 2440 gram

Groei g/d/d	57,1
Voerverbruik g/d/d	103,2
Waterverbruik ml/d/d	176,3
Uitval %	5,6

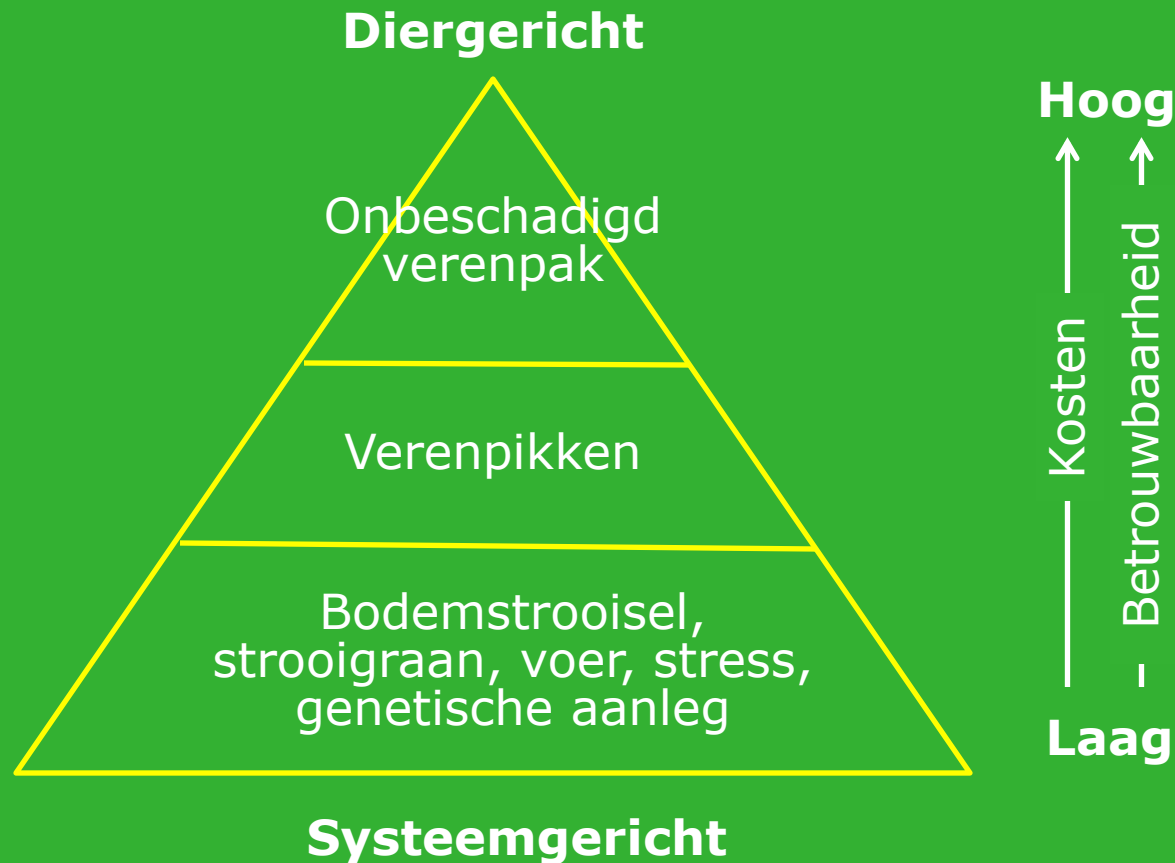
 56 dgn 2568 gram

Groei g/d/d	45,1
Voerverbruik g/d/d	93,4
Waterverbruik ml/d/d	156,2
Uitval %	1,5

(Van Horne et al., 2003)

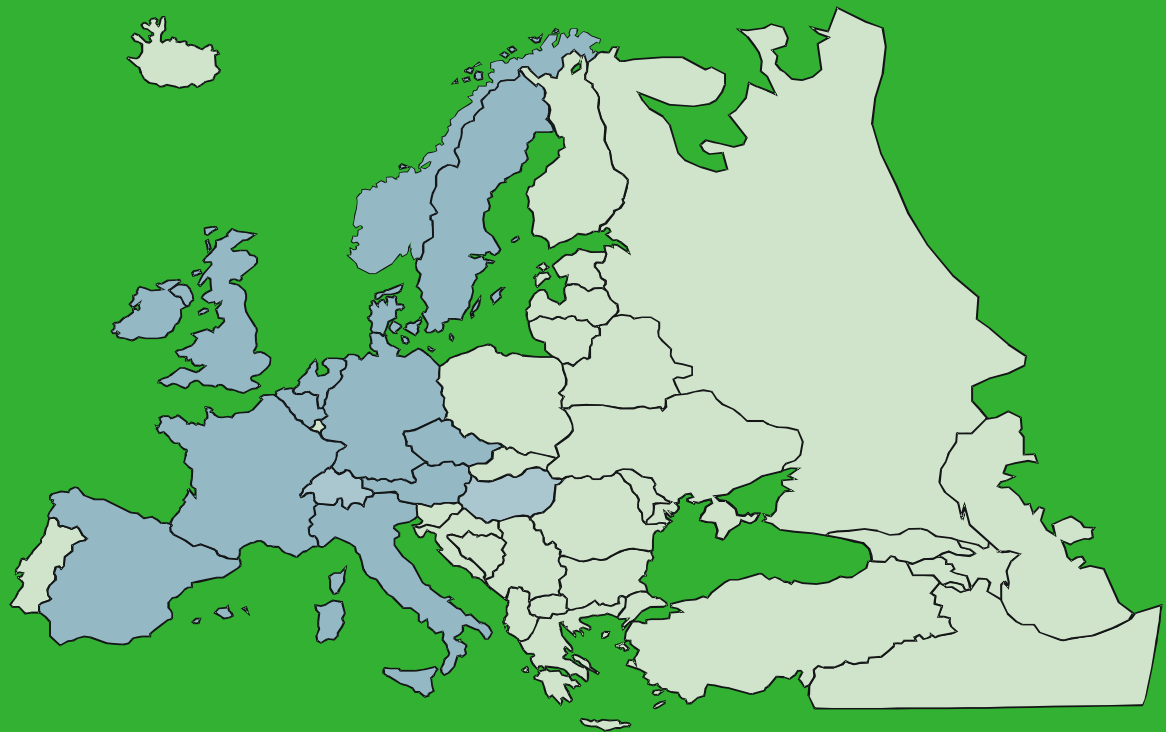
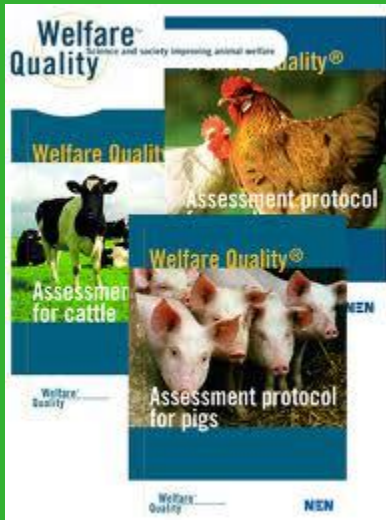

Van condities naar prestaties

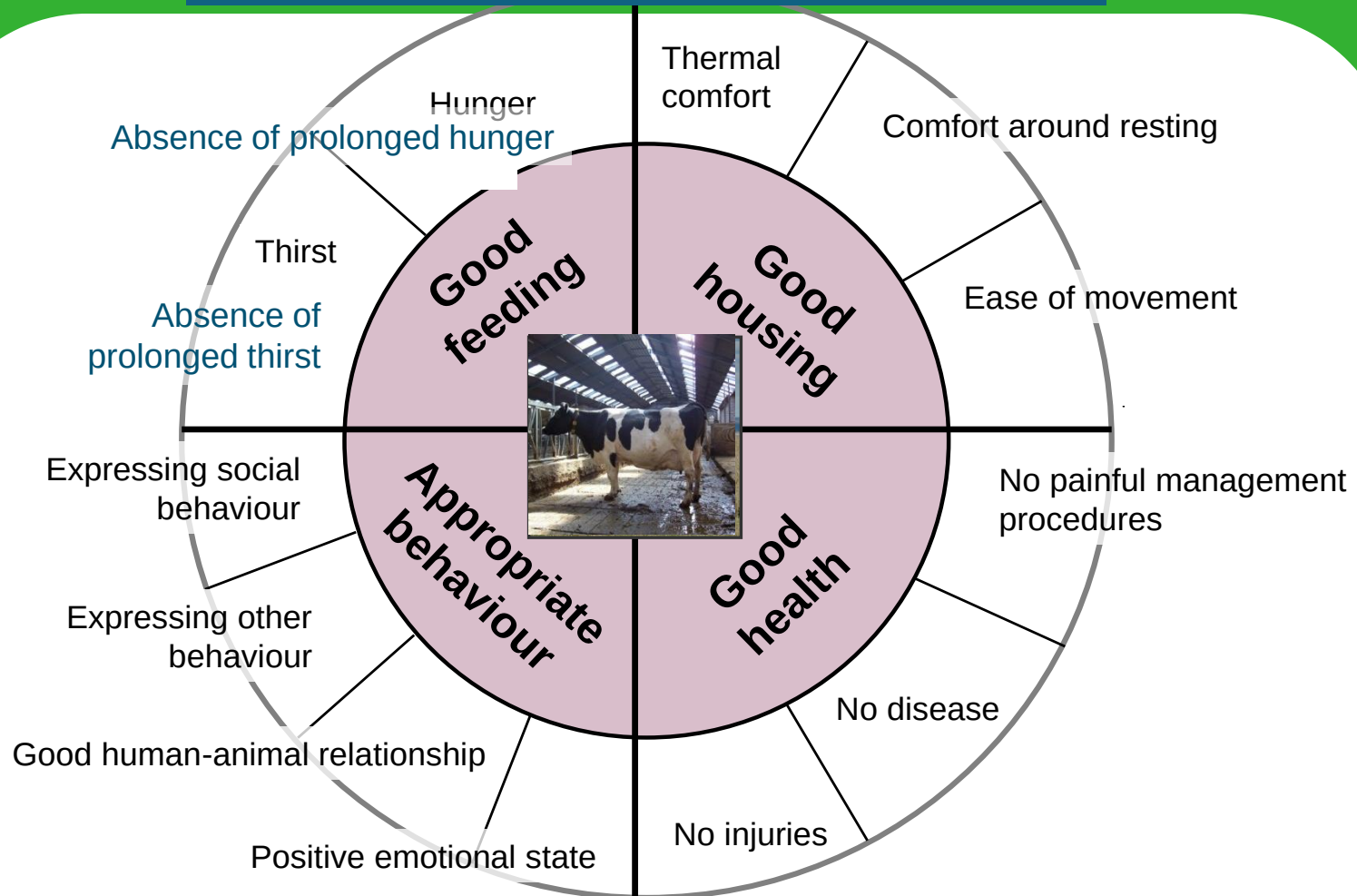
'Welfare Quality' (2004-2009)

- 15 landen, 44 partners, 17 miljoen Euro
- plus Chili, Mexico, Brazilië, Uruguay en Australië
- Diergericht en systeemgericht

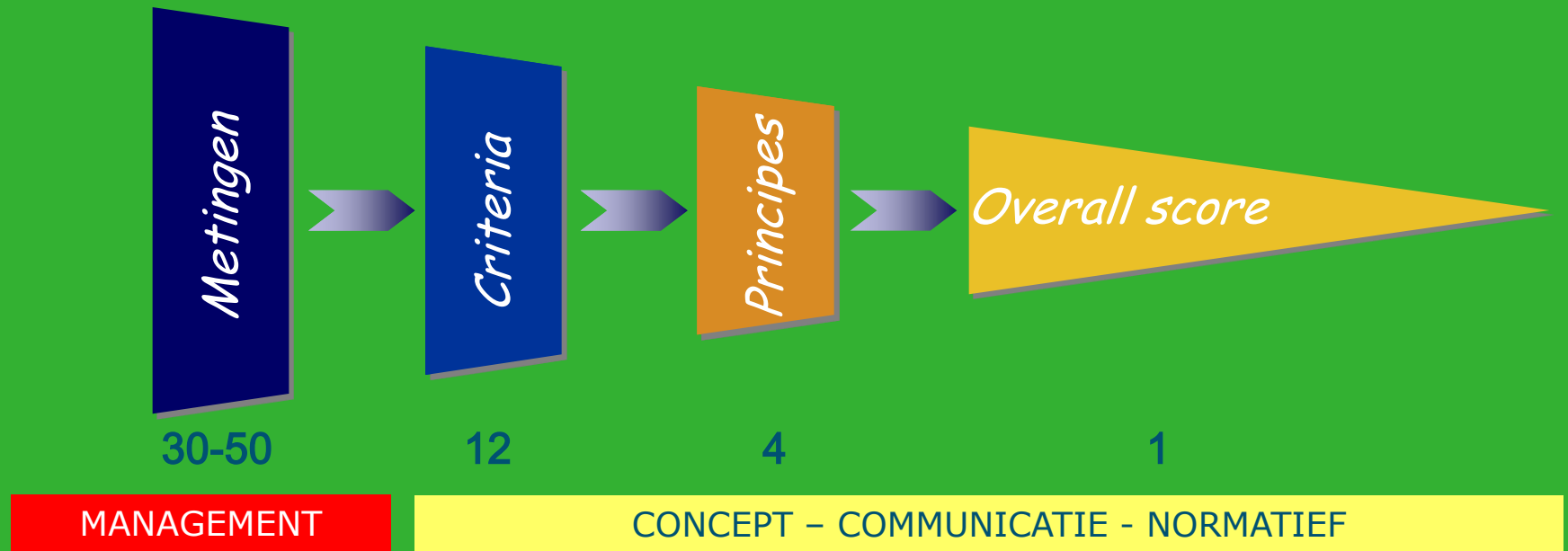

Conceptueel

Vier principes en 12 criteria

Van kenmerken naar bedrijfsscore?

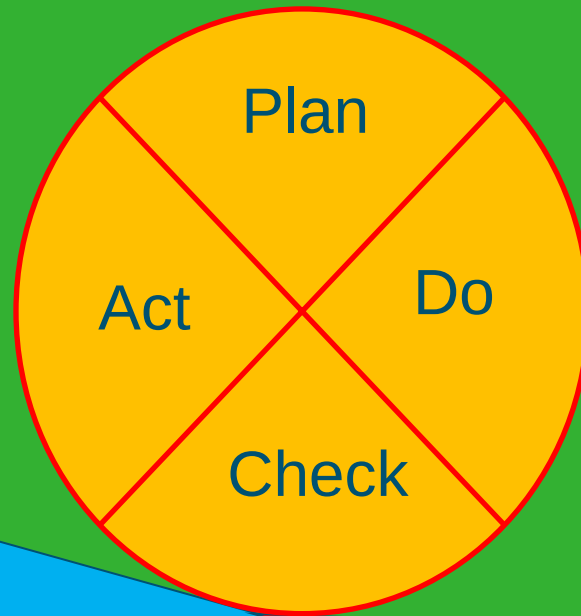

Operationeel en situationeel

Welzijnsprincipe	Welzijnsriteria	Metingen Leghennen	Metingen Vleesvarkens
Goede voeding	1 Geen langdurige honger	Voerbaklengte	Lichaamsconditie
	2 Geen langdurige dorst	Drink-ruimte	Aantal functionerende en aantal schone drinkgelegenheden Aantal vleesvarken per drinkgelegenheid
Goede huisvesting	3 Comfortabel rusten	Vorm zitstokken Totale beschikbare zitstokruimte Bloedluizen Stof	Bursitis score Dierbevuilingsscore
	4 Comfortabel klimaat	Hijgen, samenkruijen	Ophopen, rillen hijgen
	5 Gemakkelijk bewegen	Bezettingsdichtheid, Roostervoeren	Oppervlakte per vleesvarken
Goede gezondheid	6 Afwezigheid van verwondingen	Borstbeenvervormingen Huidbeschadigingen Voetzolen Teenschade	Kreupelheidsscore Huidschrarmmensscore Staartbijtscore
	7 Afwezigheid van ziekten	Uitval, selectie, ziekten, Diverse afwijkingen	Sterfte Hoesten, niezen, pompen Gedraaide neus, rectale prolaps, diarree Long- en leveraandoeningen (slachtdata)
	8 Afwezigheid van pijn als gevolg van management procedures	Snavelbehandelen	Castratie
Soorteigen gedrag	9 Expressie van sociaal gedrag	Agressief gedrag Veerschade Kam-schade	Positief en negatief sociaal gedrag
	10 Expressie van ander gedraging	Gebruik van nesten, Gebruik van strooisel, Omgevingsverrijkingen,	Exploratie in het hok Aanwezigheid verrijkmateriaal

Effectiviteit = Kwaliteit x Acceptatie

1. Systematische registratie
2. Benchmarking
3. Risico's vaststellen
4. Verbeterplan

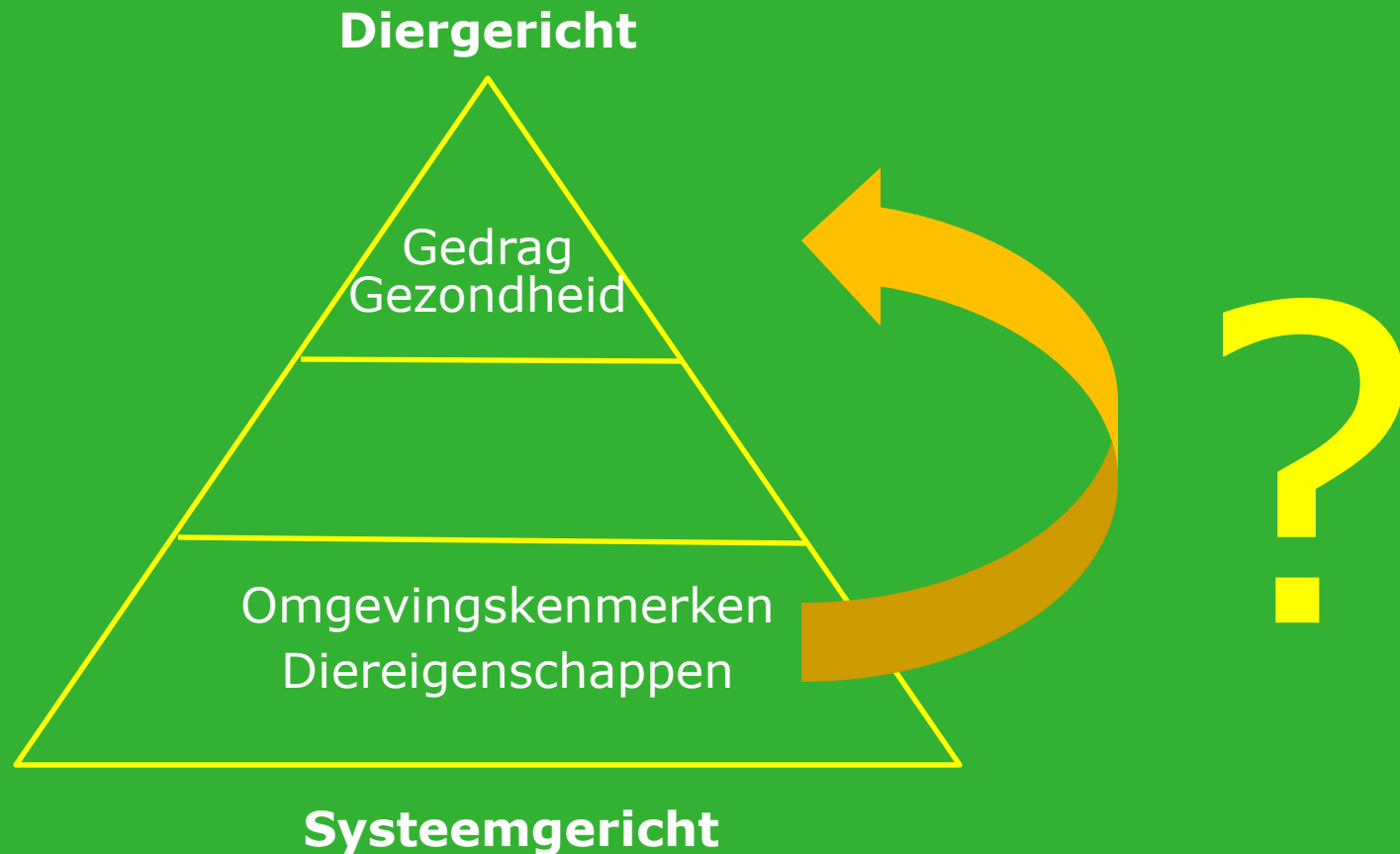

Permanente verbetering

Standaardisatie

Liggen we op koers?

Welzijn van leghennen in het Rondeel

■ Vraag:

- Voldoet het Rondeel aan de eisen om het welzijn van leghennen voldoende te waarborgen?
- Is het Rondeel 3 sterren van het Beter Leven kenmerk waard?

■ Metingen:

- Toepassing WQ-protocol
 - Protocol is niet geheel ontwikkeld en geeft dus geen “eind-oordeel”
- Vergelijking met eerdere WQ-uitkomsten
 - 22 niet-kooi-bedrijven, waarvan 2 biologisch

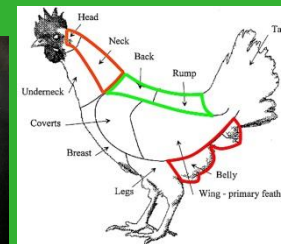
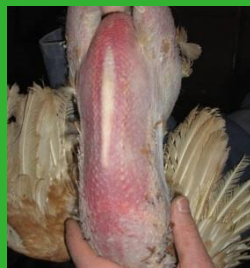
Rondeel

Angst

	object	mens
WQ-gem (n=81)	0.85 hen	82.8 cm
WQ-bio (n=17)	0.73 hen	
Rondeel gem (n=1)	7.33 hen	61.1 cm

Exterieur beoordeling

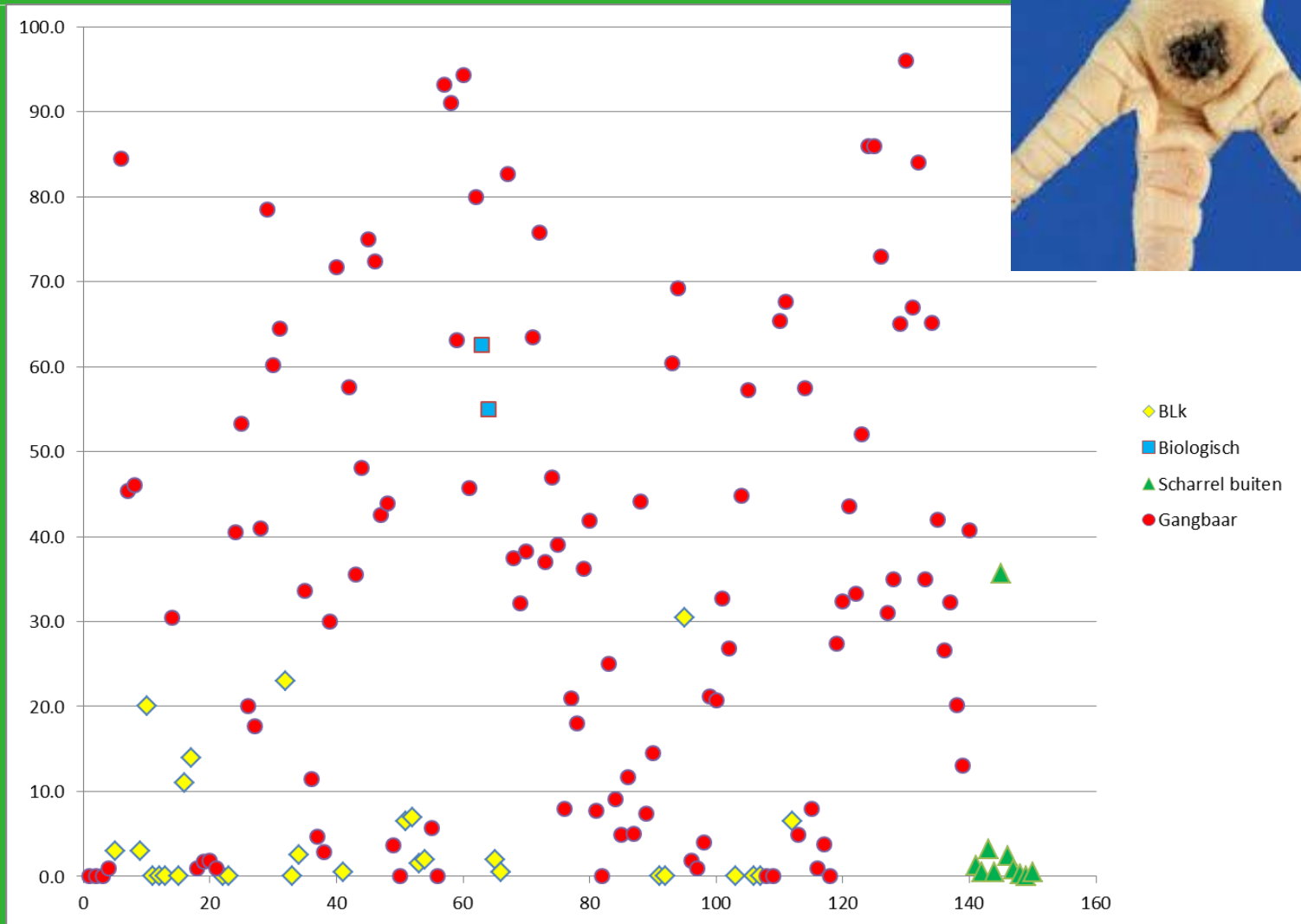
	Kam	Borstbeen	Voeten	Snavel	Bevedering	Huid
Rondeel gem	1.23	1.73	0.44	1.05	0.62	0.03
WQ-gem	0.81	1.68	0.59	0.80	1.68	0.27

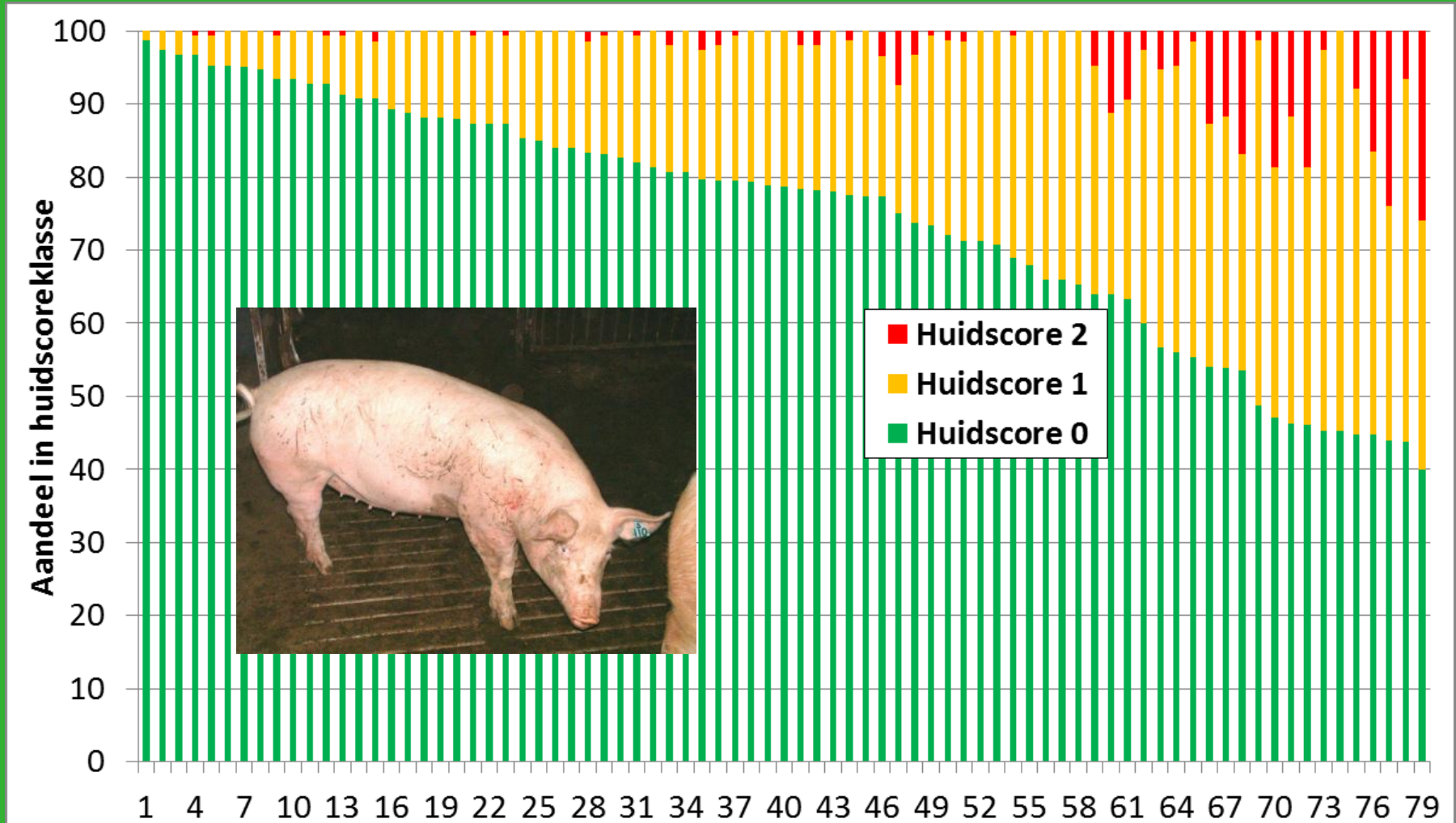
Systeem # management

% ernstige voetzollaesies

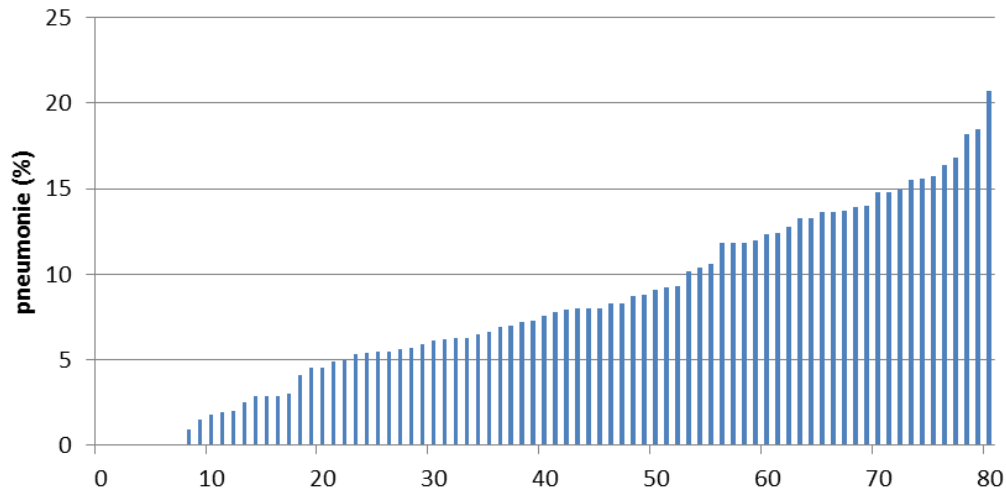

Huidscoreklassen (0-1-2) per bedrijf

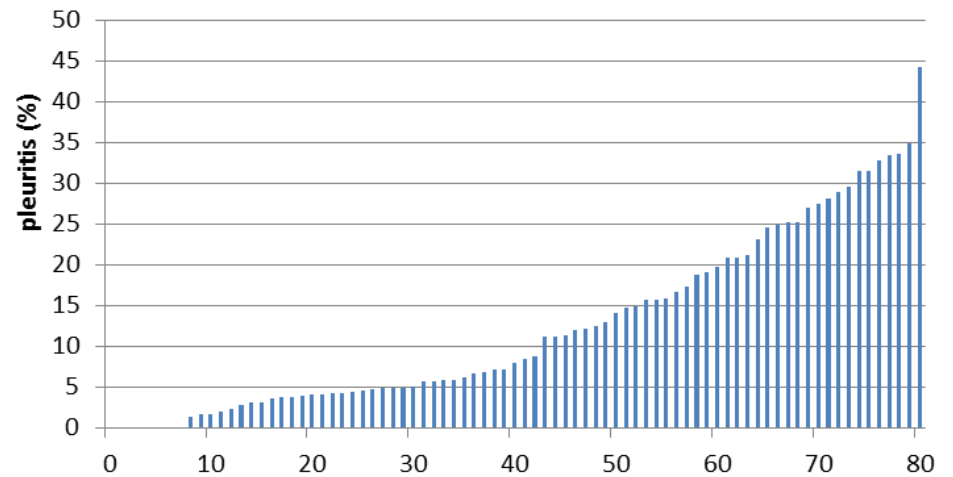

Slachtdata

Vion longen

Vion pleuritis

Start

Hoofd

Camera

Klassificatie

Statistiek

Systeem

Recepten

Alleen

Sluiten

DGS Footpads

Koppel

Score 0

154

16.8

Score 1

268

29.3

Score 2

492

53.8

Koppelscore (1.0, 2.0)

137.0

Totaal gemeten

914

92.6 %

Niet gemeten

73

7.4 %

Totaal

987

Lege haken

0

Starttijd

13:04:36

Reset na 0 Haken

Status

Lin

Niet beschikbaar

Systeem

CPU-belasting 0% (829)

Beelden

OK

Camera's

Geen Camera's

IO

Geen IO-kaart

Tonen

Actief

Niet gemeten

Score 0

Score 1

Score 2

Leeg

Opslaan

Net Actief

Niet gemeten

Score 0

Score 1

Score 2

Leeg

c:\Data Files\autoSave

Aantal op te slaan

15

Oversteken tussen

0

Aantal opgeslagen

0

Reset

meqn

Poultry Processing Solutions

Startboom_2010.12.06_Lee_ Jan [DVC]

14:20:51

Uitdagingen

- WQ en BLk zijn ontwikkeltrajecten
- Systeemkenmerken: simpel maar geen garantie
- Prestatie-indicatoren: complex maar doelgericht
- Risico: Verband tussen beiden relatief laag
- Metingen integreren in ketenkwaliteitssysteem (benchmarking)
- Nut voor de veehouder is cruciaal (diergezondheid)
- Aansluiten bij perceptie burger (diergedrag)
- Wetenschappelijke basis en maatschappelijke legitimatie
- Automatische data verzameling

Dank voor uw aandacht

Samen blijven zoeken naar de beste oplossingen

Met dank aan mijn WLR-collega's
Thea van Niekerk
Ingrid de Jong
Herman Vermeer
Kees van Reenen

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

